

کتاب سلفژ مقدماتی یک صدایی، تألیف ب. کالمیکوف و گ. فریدکین، از کتاب‌هایی است که بارها در کشور اتحاد جماهیر شوروی سابق تجدید چاپ شده و چندین نسل متوالی از هنرجویان در مدارس معمولی موسیقی آن کشور، در کنار دیگر کتاب‌های سلفژ از آن استفاده کرده‌اند. در اینجا به چند نکته‌ی اصلی در سیستم آموزشی سلفژ در مدارس این کشور اشاره می‌شود. سرفصل این کتاب در برنامه‌ریزی سیستماتیک مربوط به وزارت فرهنگ شوروی طراحی شد و به تأیید همان وزارت رسید.

در مدارس معمولی موسیقی اتحاد جماهیر شوروی دوره‌ی آموزشی موسیقی پنج یا هفت سال بود؛ و در مدارس تخصصی موسیقی آموزش موسیقی از جمله درس سلفژ یازده سال بود. هنرجو می‌باید در وهله‌ی نخست نواختن ساز رایاد بگیرد و با مشهورترین شاهکارهای موسیقی کلاسیک آشنا شود و بی‌آموزد که چگونه زیبایی‌های هنر موسیقی کلاسیک را درک کرده و آن را دوست داشته باشد. یکی از درس‌هایی که تربیت «موسیقایی» و پرورش «زیبایی‌شناسی» را موجب می‌شود، به دید هنرجو از موسیقی وسعت می‌بخشد، و سلیقه‌ی موسیقایی او را شکل می‌دهد، سلفژ است.

طی جلسات سلفژ، مربی عشق به موسیقی کشورهای گوناگون، موسیقی کلاسیک، موسیقی معاصر و موسیقی کشورش را در ذهن هنرجویان خود القاء می‌کند و استعدادهای موسیقایی (شنوایی، حافظه‌ی موسیقایی، حس ریتم) آنها را رشد می‌دهد، و آنها را با اصول تئوری هنر موسیقی آشنا می‌کند و به بروز و رشد استعداد و خلاقیت شاگردان یاری می‌رساند. مهارت‌هایی که دانش‌آموزان در کلاس سلفژ به دست می‌آورند، به آموزش نواختن ساز و خواندن گروهی (آواز دسته‌جمعی) کمک می‌کند.

برنامه‌ی آموزش سلفژ دارای چندین بخش است:

۱. مهارت‌های مربوط به درست و دقیق و تمیز خواندن ملودی و فواصل موسیقایی، یا همان آنتناسیون (intonation)
۲. مهارت سلفژ آوازی (خواندن نت‌ها به صورت نغمات، که در اصطلاح دشیفراژ گفته می‌شود)
۳. تربیت حس ریتم
۴. درک و دریافت موسیقی (تجزیه و تحلیل از طریق شنود)
۵. دیکته‌ی موسیقی

چست و چالاک

۲۴. «خورشید رفته، شب اومده» (روسیه) **

9 khor- shid raf- te posh- te gar- da- ne- hā shab u- ma- de az posh- te kuh tan- hā

10 rud- khu- ne vaq- ti mi- ri be dar- yā be- gu khor- shid bi- yād az un dur du- rā

[م.ک.]

خورشید رفته پشت گردنه‌ها شب اومده از پشت کوه تنها
رودخونه وقتی که می‌ری به دریا بگو خورشید بیاد از اون دور دورا

تند

۲۵. «اریاسیون روی یک تم فولکلور فرانسوی (موتسارت؛ Mozart)»

10

18

تند، شاد

۲۶. «اردوی پشاهنگی» (د. کابالفسکی؛ D. Kabalevsky) **

8 ke- nā- re rud- khu- ne or- du- gā- hi bar- pāst pi- shā- han- gān un- jān par- cha- me- shun

8 zi- bāst khe- li khu- be be- rim be or- du or- du pā- ye kuh

[ج.ا.]

کنار رودخونه، اردوگاهی برپاست
پشاهنگان اونجان، پرچمشون زیباست!
خیلی خوبه، بریم به اردو
اردو پای کوه

بخش دوم
تنالیتھی دو ماژور
میزان های ۴/۴، ۳/۴، ۲/۴

شاد (رقص روسی) ۹۵. آه، ای درخت توس زیبا!

9

13

باتحرک (آ. بیرنت؛ A. Berndt) ۹۶. خرگوش کوچولو!

7

معتدل (روسیه) ۹۷

6

آهسته (محللی روسی) ۹۸. قزاق های رود دن!

۹۸

نسبتاً تند (روسیه) ۹۹

۹۹

۱۸۲. «کیوتر کبود» (روسیه)

معتدل

۱۸۳. «ناقوس طلائی» (م. ستارا کادامسکی؛ M. Starokadomsky) ***

بدون عجله

bâz mi- khu-ne un nâ- qu-se ta- lâ- yi ta- lâ- yi bâ nagh- me-ye qa-shan- gesh az ra- hâ-
 yi ra-hâ- yi chat-re par-vâ-ze to vâ-kon pa-ran-de tu ab- râ bâ man bi-yâ tâ ow- je â- se- mu-
 nâ ta- mâ- shâ chat- re par- vâ- ze- to vâ- kon pa- ran- de tu ab-
 râ bâ man bi- yâ tâ ow- je â- se- mu- nâ ta- mâ- shâ

طلایی	باز می خونه اون ناقوس طلایی
رهایی	با نغمه‌ی قشنگش از رهایی
تو آبرا	چتر پروازت و کن پرنده
تماشا	با من بیا تا اوج آسمونا
تو آبرا	چتر پروازت و کن پرنده
تماشا	با من بیا تا اوج آسمونا

[م.ک.]

۱۸۴. «جدایی» (روسیه)

آهسته